

Sreda, 13. december 2017

P8_TA(2017)0492

Letno poročilo o izvajanju skupne varnostne in obrambne politike

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. decembra 2017 o letnem poročilu o izvajanju skupne varnostne in obrambne politike (2017/2123(INI))

(2018/C 369/05)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Lizbonske pogodbe,
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 20. decembra 2013, 26. junija 2015, 15. decembra 2016 in 22. junija 2017,
- ob upoštevanju letnega poročila Sveta Evropskemu parlamentu o skupni zunanji in varnostni politiki (SZVP),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. decembra 2017 o izvajanju skupne zunanje in varnostne politike ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. septembra 2017 o izvozu orožja: izvajanje Skupnega stališča 2008/944/SZVP ⁽²⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta o skupni varnostni in obrambni politiki (SVOP) z dne 25. novembra 2013, 18. novembra 2014, 18. maja 2015, 27. junija 2016, 14. novembra 2016 in 18. maja 2017 ter sklepov Sveta o globalni strategiji EU z dne 17. julija 2017,
- ob upoštevanju 19. srečanja francosko-nemškega ministrskega sveta, ki je potekalo 13. julija 2017 v Parizu,
- ob upoštevanju neformalnega srečanja obrambnih ministrov in neformalnega srečanja ministrov za zunanje zadeve (Gymnich) od 6. do 9. septembra 2017 v Talinu,
- ob upoštevanju srečanja obrambnih ministrov EU 30. novembra 2011,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. septembra 2013 z naslovom Vojaške strukture EU: trenutno stanje in obeti ⁽³⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 22. novembra 2016 o evropski obrambni uniji ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. novembra 2016 o izvajanju skupne varnostne in obrambne politike (na podlagi letnega poročila Sveta Evropskemu parlamentu o skupni zunanji in varnostni politiki) ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. marca 2017 o ustavnih, pravnih in institucionalnih posledicah skupne varnostne in obrambne politike: možnosti, ki jih nudi Lizbonska pogodba ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0493.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0344.

⁽³⁾ UL C 93, 9.3.2016, str. 144.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0435.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0440.

⁽⁶⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0092.

Sreda, 13. december 2017

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. julija 2017 o mandatu za dialog o predlogu proračuna za leto 2018 ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju dokumenta z naslovom Skupna vizija, enotno ukrepanje: močnejša Evropa – Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije, ki ga je 28. junija 2016 predstavila podpredsednica Komisije/visoka predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,
- ob upoštevanju dokumenta z naslovom Izvedbeni načrt za varnost in obrambo, ki ga je podpredsednica/visoka predstavnik predstavila 14. novembra 2016,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. novembra 2016 Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o evropskem obrambnem akcijskem načrtu (COM(2016)0950),
- ob upoštevanju skupne izjave predsednikov Evropskega sveta in Komisije ter generalnega sekretarja zveze Nato z dne 8. julija 2016, skupnega niza predlogov, ki sta ga 6. decembra 2016 podprla Svet zveze Nato in Svet EU, ter poročila o napredku pri njegovem izvajanju, sprejetega 14. junija 2017,
- ob upoštevanju izjave iz Bratislave z dne 16. septembra 2016,
- ob upoštevanju novega obrambnega svežnja, ki ga je Komisija predstavila 7. junija 2017 v sporočilu za javnost z naslovom Evropa, ki štiti: Komisija odpira razpravo o napredku v smeri varnostne in obrambne unije,
- ob upoštevanju dokumenta o razmisleku o prihodnosti evropske obrambe z dne 7. junija 2017,
- ob upoštevanju raziskave evrobarometra 85.1 iz junija 2016, v kateri je polovica anketiranih državljanov EU menila, da so ukrepi EU nezadostni, dve tretjini pa sta si želeli, da bi se sodelovanje EU na področju varnostne in obrambne politike okrepilo prek prizadevanj držav članic,
- ob upoštevanju koncepta za krizno upravljanje v sklopu nove civilne misije SVOP v Iraku, ki ga je Svet predstavil dne 17. julija 2017, ter Sklepa Sveta (SZVP) 2017/1425 z dne 4. avgusta 2017 o stabilizacijskem ukrepu Evropske unije v regijah Mopti in Segou v Maliju,
- ob upoštevanju politike EU o usposabljanju za SVOP, ki jo je Svet za zunanje zadeve sprejel 3. aprila 2017,
- ob upoštevanju osnutka sklepa Sveta z dne 23. oktobra 2017 o stališču, ki se v imenu Evropske unije sprejme v Skupnem odboru EGP glede spremembe Protokola 31 k Sporazumu EGP (Pripravljalni ukrep Unije o raziskavah na področju obrambe),
- ob upoštevanju uradnega obvestila o stalnem strukturnem sodelovanju (PESCO) z dne 13. novembra 2017,
- ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in podpredsednice/visoke predstavnice z dne 10. novembra 2017 Evropskemu parlamentu in Svetu o izboljšanju vojaške mobilnosti v Evropski uniji (JOIN(2017)0041),
- ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A8-0351/2017),

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0302.

Sreda, 13. december 2017

Strateško okolje Unije

1. poudarja, da se na področju mednarodnega reda, ki temelji na pravilih, in vrednot, ki jih zagovarjajo zahodne demokracije, ter miru, blaginje in svoboščin, ki jih zagotavlja ta red, ki je nastopil po drugi svetovni vojni, in ki ustrezajo temeljem, na katerih je zgrajena Evropska unija, pojavljajo veliko število povsem novih konvencionalnih in hibridnih izzivov, saj družbeni, gospodarski, tehnološki in geopolitični trendi pričajo o čedalje večji ranljivosti svetovnega prebivalstva za šoke in pretrese, kot so meddržavni konflikti, naravne nesreče, skrajni vremenski pojavi, krize zaradi vode, razpad držav in kibernetični napadi, na katere se je treba odzvati skupaj in usklajeno; opozarja, da so evropski državljani zaskrbljeni predvsem zaradi varnosti; poudarja, da mora zunanje delovanje Unije slediti vrednotam in načelom iz člena 21 PEU;

2. poudarja, da se nobena država članica ne more sama spoprijemati s kompleksnimi varnostnimi izzivi, s katerimi se soočamo dandanes, zato mora EU, če se želi odzvati na te notranje in zunanje izzive, okrepiti prizadevanja za konkretno in tesno sodelovanje v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP)/skupne varnostne in obrambne politike (SVOP), prevzeti vlogo učinkovitega akterja na mednarodnem prizorišču, kar pomeni enotno nastopanje in sodelovanje, in osredotočiti vire na strateške prednostne naloge; meni, da je treba obravnavati temeljne vzroke nestabilnosti, torej revščino in čedalje večjo neenakost, slabo upravljanje, razpad državnih sistemov in podnebne spremembe;

3. obžaluje, da se povečujeta moč in število mednarodnih terorističnih organizacij in hudodelskih združb, kar utegne dobiti še dodatno spodbudo s porazom ISIS/Daiša in dejstvom, da njegovi borci bežijo, obenem pa se na jugu in Bližnjem vzhodu širi nestabilnost, saj v nestabilnih in razpadajočih državah, kot je Libija, ni več nadzora na velikimi območji brezvladja, ki so dovzetna za vpliv zunanjih sil; je še vedno zaskrbljen zaradi čezmejne razsežnosti teroristične grožnje v območju Sahela; globoko obžaluje, da so dejavnosti Demokratične ljudske republike Koreje, povezane z jedrskimi raketami in balističnimi izstrelki, povečale napetost v regiji in onkraj njenih meja, saj jasno ogrožajo mednarodni mir in varnost;

4. poudarja, da ruska vojna proti Ukrajini na vzhodu še traja, da se ne izvajajo sporazumi iz Minska, brez katerih ni moč rešiti konflikta, ter da se nadaljujejo nezakonita priključitev in militarizacija Krima ter vsiljevanje sistemov za preprečevanje dostopa in zaseganje območij; izraža veliko zaskrbljenost, da pretirane ruske vojaške vaje in dejavnosti, ki potekajo brez mednarodnih opazovalcev, in hibridne taktike, vključno s kibernetičnim terorizmom, lažnimi novicami in kampanjami dezinformiranja, gospodarsko in energetske izsiljevanje povzročajo nestabilnost v državah vzhodnega partnerstva in zahodnega Balkana, usmerjajo pa se tudi na zahodne demokracije in povečevanje napetosti znotraj teh držav; izraža zaskrbljenost, da bo varnostno okolje EU še dolgo zelo nestanovitno; poudarja, kako pomemben je zahodni Balkan za varnost in stabilnost EU, in meni, da je treba okrepiti politična prizadevanja EU ter se osredotočiti na to regijo, tudi z okrepitevijo mandata misij SVOP; je trdno prepričan, da je potrebno več povezovanja in usklajevanja, da bi se presegla ranljivost EU;

5. obžaluje teroristično grožnjo, ki se naglo širi tako v Evropi kot onkraj njenih meja; meni, da bo nepopoln odziv na vojaški ravni neizbežno vodil v stalno povečevanje notranjih varnostnih groženj; odločno poziva k evropskemu paktu za boj proti džihadistom, s katerim bi se bilo mogoče učinkovito zoperstaviti tem grožnjam;

6. meni, da je terorizem dandanes eden ključnih izzivov za varnost državljanov EU, saj je za preprečevanje nadaljnjih terorističnih napadov in boj proti temeljnemu vzroku zanje potrebno hitro, odločno in usklajeno ravnanje na notranji in zunanji ravni; zlasti poudarja, da je treba preprečiti radikalizacijo, blokirati vse vire financiranja terorističnih organizacij, se spopasti s teroristično propagando ter blokirati uporabo interneta in družbenih omrežij v te namene, tudi s storitvami samodejnega odstranjevanja, prav tako pa izboljšati izmenjavo informacij med varnostnimi službami držav članic, pa tudi s tretjimi državami, zvezo Nato in drugimi ustreznimi partnerskimi organizacijami; meni, da bi moral mandat misij SVOP vključevati boj proti terorizmu, da bi bilo mogoče dosledneje prispevati k programom deradikalizacije, zlasti v primeru misij EULEX na Kosovu ter EUFOR ALTHEA v Bosni in Hercegovini, torej dveh državah, v kateri se iz tujine vrača precej borcev;

Sreda, 13. december 2017

7. je močno zaskrbljen nad vse bolj smrtonosno teroristično grožnjo v območju Sahela, nad njenim širjenjem v Centralno Afriko ter nad nestabilnostjo na Bližnjem vzhodu (Sirija, Irak, Palestina); poziva podpredsednico Komisije/visoko predstavnico, naj misijam SVOP zagotovi izvršilni mandat, prav tako pa naj učinkovito in odločno posreduje;
8. meni, da v okviru sedanje širitvene politike EU ostaja verodostojen pristopni proces, temelječ na obsežnem in pravičnem pogojevanju, pomemben pripomoček za spodbujanje varnosti s krepitvijo odpornosti držav na jugovzhodu Evrope;
9. meni, da sedanje varnostno okolje predstavlja izziv v trenutku, ko si EU in Nato prizadevata za razširitev in poglobitev svojega sodelovanja, ter da bo EU z izstopom Združenega kraljestva izgubila del svojih vojaških zmogljivosti in se nemara ne bo mogla več opirati na strokovno znanje Združenega kraljestva, velja pa tudi obratno; ugotavlja, da izstop Združenega kraljestva daje nov zagon pobudam, ki so bile dolgo blokirane, prav tako pa bi lahko omogočil pripravo novih predlogov; poudarja, kako pomembno je nadaljevati tesno obrambno sodelovanje med EU in Združenim kraljestvom tudi po izstopu slednjega, med drugim tudi na področju izmenjave podatkov obveščevalnih služb in boja proti terorizmu; meni, da bi morale imeti Združeno kraljestvo možnost, če tako želi, da sodeluje v misijah SVOP, in sicer v okviru novega sodelovalnega odnosa med EU in Združenim kraljestvom na področju obrambe;
10. pozdravlja obnovljeno zavezo ZDA evropski varnosti; poudarja, da je EU trdno zavezana čezatlantski skupnosti skupnih vrednot in interesov; je obenem prepričan, da je potrebna odgovorna in samozavestna SZVP in da mora glede tega EU postati samozavesten zunanje-politični akter;

Institucionalni okvir

11. je trdno prepričan, da bi morala EU, kadar je to potrebno, odločno ukrepati za oblikovanje svoje prihodnosti, saj sta notranja in zunanja varnost vse bolj prepleteni, to pa neposredno vpliva na vse evropske državljane; svari, da lahko pomanjkanje skupnega pristopa vodi v neuskkljenost in razdrobljenost ukrepov, dopušča večkratno podvajanje in neučinkovitost, Unija in države članice pa utegnejo biti zaradi tega ranljive; zato meni, da bi morala imeti EU možnost učinkovito izkoristiti celotno paleto notranjih in zunanjih varnostnih instrumentov, in sicer do ravni iz člena 42(7) PEU; poudarja, da je cilj opredelitve skupne obrambne politike iz člena 42(2) PEU vzpostaviti skupno obrambo ter zagotoviti Uniji strateško avtonomijo, da bi lahko spodbujala mir in varnost v Evropi in po svetu; poudarja praktične in finančne koristi nadaljnega povezovanja evropskih obrambnih zmogljivosti;
12. poudarja, da mora EU, da bi bila kos novim izzivom, uporabiti celotno zbirko razpoložljivih političnih instrumentov – od mehke do trde moči in od kratkoročnih ukrepov do dolgoročnih politik na področju klasične zunanje politike, ki poleg dvostranskih in večstranskih prizadevanj v diplomaciji, razvojnega sodelovanja, civilnih in gospodarskih instrumentov, nujne pomoči, preprečevanja kriz in strategij za obdobja po konfliktih zajemajo tudi ohranjanje in uveljavljanje miru, tudi skladno s civilnimi in vojaškimi sredstvi, opisanimi v členu 43(1) PEU; meni, da bi morala SVOP temeljiti na načelu, da evropske varnosti ni mogoče zagotavljati zgolj z zanašanjem na vojaška sredstva; meni, da bi morali zunanji ukrepi EU zajemati oceno njihovega učinka na strateške interese EU, v središču katerih so ljudje, za povečanje varnosti ljudi, krepitev človekovih pravic in mednarodnega prava ter spodbujanje trajnega miru; poudarja, da mora ESZD okrepiti zmogljivosti, da bi lahko bolje napovedovala krize in se že od vsega začetka zoperstavljala varnostnim izzivom; poudarja potrebo po bolj skladnem in bolj usklajenem sodelovanju med vojaškimi, civilnimi, razvojnimi in humanitarnimi akterji;
13. pozdravlja viden napredek, dosežen pri oblikovanju močnejše evropske obrambe, odkar je bila junija 2016 sprejeta globalne strategija EU za zunanjo in varnostno politiko; pozdravlja zlasti začetek delovanja evropskega obrambnega sklada, predlagano širjenje pripravljalnega ukrepa za raziskave na področju obrambe in zakonodajni predlog za evropski program za razvoj obrambne industrije (EDIDP); poziva države članice, naj v prihodnje povečajo finančne prispevke v proračun EU, da bi bilo mogoče pokriti dodatne stroške, ki jih EU prinaša evropski obrambni sklad;
14. pozdravlja, da je EFTA pristopila k pripravljalnemu ukrepu za raziskave na področju obrambe, še posebej pa pozdravlja norveški prispevek v znesku 585 000 EUR za leto 2017; izraža željo, da bi lahko Norveška še naprej sodelovala pri programih, ki jih financira Unija in imajo posledice za obrambo oziroma sodijo na področje obrambe;

Sreda, 13. december 2017

15. poziva Komisijo in podpredsednico/visoko predstavnico, naj Parlament v vseh fazah takoj in v celoti obvesti o vsaki sklenitvi ali spremembi mednarodnih sporazumov, ki imajo posledice za obrambo oziroma sodijo na področje obrambe; meni, da ima vsak finančni prispevek tretjih držav pomembne proračunske posledice za Unijo, saj lahko tretja država s tem, ko ne izda potrebnih izvoznih dovoljenj, vpliva na finančne interese Unije v obsegu, ki močno presega velikost njenega prispevka; poudarja, da v primerih, ko tretje strani prispevajo za programe, ki jih financira Unija in imajo posledice za obrambo oziroma sodijo na področje obrambe, Parlament pričakuje, da Komisija in podpredsednica/visoka predstavnica, preden podata predlog, ocenita vpliv takšnega prispevka z vidika strateških politik in interesov Unije ter obvestita Parlament o tej oceni;

16. poudarja, da so se Komisija in vse več držav članic zavezale k začetku delovanja evropske obrambne unije ter da so evropski državljani temu močno naklonjeni; poudarja, da je to v skladu z zahtevo državljanov Unije in Parlamenta, zlasti prek številnih pozivov, izraženih v njegovih prejšnjih resolucijah; izpostavlja večjo učinkovitost ter odpravo podvajanja in zmanjšanje stroškov, ki jih bo prineslo močnejše evropsko povezovanje na obrambnem področju; poudarja pa, da vzpostavitev dejanske evropske obrambne unije zahteva politično voljo in odločnost; poziva države članice, naj se zavežejo skupni in avtonomni evropski obrambi ter naj si prizadevajo, da bi njihovi nacionalni proračuni za obrambo v desetih letih znašali vsaj 2 % njihovega BDP;

17. je prepričan, da je edini način za povečanje sposobnosti Unije za izvajanje vojaških nalog občutno povečanje učinkovitosti vseh vidikov procesa, s katerim se ustvarjajo vojaške zmogljivosti; spominja, da odhodki za obrambo EU-28 predstavljajo 40 % odhodkov, ki jih za obrambo namenjajo ZDA, ustvarijo pa zgolj 15 % zmogljivosti, ki jih v tem procesu ustvarijo ZDA, kar priča o zelo resni težavi z učinkovitostjo;

18. poziva podpredsednico/visoko predstavnico in Komisijo, naj ukrepata v zvezi s pozivi Parlamenta k pripravi bele knjige o varnosti in obrambi EU v okviru priprav naslednjega večletnega finančnega okvira, kot je zahteval Parlament v svojih resolucijah z dne 22. novembra 2016, 23. novembra 2016 in 16. marca 2017; meni, da sta vzpostavitev evropske obrambne unije s povezovanjem njene strateške usmeritve in prispevkov EU k razvoju zmogljivosti ter oblikovanje evropskega institucionalnega okvira za obrambo elementa, ki morata biti podprta z medinstitucionalnim dogovorom; poudarja, da je mogoče s celovitim in zaupanja vrednim delom vseh deležnikov razširiti področje uporabe in povečati učinkovitost obrambnih odhodkov; prav tako poziva k opredelitvi vplivnejše vloge za nevtralne države, kot sta Avstrija in Švedska, ne da bi s tem postavili pod vprašaj nevtralnost posameznih držav članic;

19. poudarja, da bi morala bela knjiga EU o varnosti in obrambi poleg opisa strateškega okolja in strateških ciljev za naslednji večletni finančni okvir vsebovati tudi načrt za vzpostavljanje zmogljivosti EU, v katerem bi opredelili tudi potrebne in razpoložljive zmogljivosti, pa tudi pomanjkljivosti, dopolnjevati pa bi jo moral tudi oris predvidenih ukrepov držav članic in Unije v sklopu večletnega finančnega okvira in na daljši rok;

20. pozdravlja pred kratkim izkazano politično voljo za povečanje učinkovitosti SVOP; podpira vse poskuse, da bi izkoristili celoten potencial, ki ga ponuja Lizbonska unija, z zagotovitvijo uspešnega sodelovanja med državami članicami in vzpostavitev operativno relevantnih zmogljivosti za izpolnjevanje nalog iz člena 43(1) PEU, in sicer z:

- (a) obvezno uvedbo zagonskega sklada, kakor ga predvideva pogodba, za hiter začetek izvajanja operacij,
- (b) vzpostavitev stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO) na vojaških področjih, potrebnih za izvajanje nalog SVOP, na primer trajno združene vojaške enote,
- (c) reformo medvladnega mehanizma za skupno financiranje ATHENA, da bi omogočili solidarnost med državami članicami, ki lahko prispevajo zgolj finančna sredstva, in tistimi, ki lahko k operacijam SVOP prispevajo zgolj vojake,
- (d) združevanjem in deljenjem zmogljivosti, ki bosta prej pravilo kot izjema, ter s premikom k izvajanju večine od 300 predlogov, ki jih je leta 2011 predstavilo 28 načelnikov generalštaba,

Sreda, 13. december 2017

- (e) združevanjem nacionalnih virov na področju raziskav, razvoja, javnih naročil, vzdrževanja in usposabljanja,
- (f) usklajevanjem nacionalnih obrambnih načrtov (usklajeni letni pregled na področju obrambe – CARDS), kakor se trenutno načrtuje,
- (g) oblikovanjem skupnih pravil za vojaško certificiranje in skupne politike o varnosti oskrbe,
- (h) uveljavljanjem pravil notranjega trga s strani Komisije v zvezi z nacionalnimi javnimi naročili na področju obrambe v skladu z direktivo o javnih naročilih na področju obrambe iz leta 2009;

21. pozdravlja namero Komisije, da bi v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira predlagala poseben program za raziskave na področju obrambe z namenskim proračunom in lastnimi pravili; poudarja, da bi morale države članice zagotoviti dodatna sredstva za ta program, ne da bi posegale v obstoječe okvirne programe, s katerimi se financirajo raziskave, tehnološki razvoj in inovacije, kot je zahtevano v resoluciji Parlamenta z dne 5. julija 2017; ponavlja svoje prejšnje pozive Komisiji, naj zagotovi sodelovanje Unije v programih za raziskave in razvoj na področju obrambe, ki jih izvajajo države članice, ali, kjer je to ustrezno, skupaj z industrijo, kot je navedeno v členih 185 in 187 PDEU;

22. pozdravlja predlog Komisije za evropski program za razvoj obrambne industrije (EDIDP); poudarja, da bi moral biti cilj vsakega ukrepa za podporo, usklajevanje ali dopolnjevanje ukrepov držav članic na področju obrambe prispevati k postopnemu oblikovanju skupne obrambne politike, kot je med drugim navedeno v členu 2(4) PDEU, zato bi moral zajemati skupni razvoj, standardizacijo, certificiranje in vzdrževanje, s čimer bi zagotovili sodelovalne programe in višjo stopnjo interoperabilnosti; poziva Komisijo, naj novi evropski program za razvoj obrambne industrije promovira čim širše, zlasti pa spodbuja mala in srednja podjetja, naj sodelujejo v skupnih čezmejnih projektih;

23. meni, da je izvoz orožja, streliva in z obrambo povezanega blaga in storitev iz držav članic pomemben del zunanje, varnostne in obrambne politike EU;

24. poziva Svet, naj sprejme konkretne ukrepe za uskladitev in standardizacijo evropskih oboroženih sil v skladu s členom 42(2) PEU, da bi olajšali sodelovanje pripadnikov oboroženih sil pod okriljem nove evropske obrambne unije, kar bo korak k postopnemu oblikovanju skupne obrambne politike EU;

25. poudarja, da bi z uporabo vseh možnosti, ki jih ponuja Pogodba, povečali konkurenčnost in izboljšali delovanje obrambne industrije na enotnem trgu, dodatno spodbudili obrambno sodelovanje s pozitivnimi spodbudami, se usmerili v projekte, ki jih države članice ne morejo izpeljati, zmanjšali nepotrebno podvajanje ter spodbujali učinkovitejšo uporabo javnih sredstev; meni, da bi bilo mogoče z rezultati teh strateških sodelovalnih programov uvesti tehnologije z dvojno rabo, ki bi kot takšne prinesle visoko dodano vrednost državam članicam; poudarja pomen razvoja evropskih zmogljivosti in povezanega obrambnega trga;

26. poziva k oblikovanju natančnih in zavezujočih smernic, da se zagotovi dobro opredeljen okvir za aktiviranje in izvajanje člena 42(7) PEU v prihodnosti;

27. poziva Komisijo, Svet in podpredsednico/visoko predstavnico, naj sodelujejo s Parlamentom v medinstitucionalnem dialogu o postopnem oblikovanju skupne obrambne politike; poudarja, da bi bilo treba v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira za vse notranje vidike SVOP vzpostaviti celovit proračun EU za obrambo in da bi bilo treba v okviru Lizbonske pogodbe razviti doktrino za njegovo izvrševanje; poudarja, da je potrebna revizija mehanizma Athena, da bi bilo mogoče razširiti paleto operacij, katerih stroški so skupni, in spodbujati sodelovanje pri misijah in operacijah SVOP;

28. opozarja, da je treba novi obrambni proračun financirati z novimi sredstvi v naslednjem večletnem finančnem okviru;

Sreda, 13. december 2017

29. meni, da bi lahko bilo odločanje o vprašanih SVOP bolj demokratično in pregledno; zato predlaga, naj Parlament svoj Pododbor za varnost in obrambo (SEDE) spremeni v polnopraven parlamentarni odbor ter mu tako omogoči, da prevzame večje pristojnosti glede nadzora in odgovornosti v povezavi s SVOP ter vidnejšo vlogo pri njenem izvajanju, zlasti s preverjanjem pravnih aktov, povezanih z varnostjo in obrambo;

30. obžaluje pomanjkanje sodelovanja in izmenjave informacij med varnostnimi in obveščevalnimi službami v Evropi; meni, da bi se bilo mogoče s tesnejšim sodelovanjem obveščevalnih služb bolje zoperstaviti terorizmu; v zvezi s tem poziva k oblikovanju celovitega evropskega obveščevalnega sistema;

Stalno strukturirano sodelovanje

31. pozdravlja uradno obvestilo o stalnem strukturnem sodelovanju (PESCO) in njegovo predvideno udejanjenje na podlagi pripravljenosti držav članic, da v okviru SVOP sprejmejo zaveze za ambiciozno in vključujoče PESCO, in poziva Svet k njegovi hitri vzpostavitvi; poudarja, da zelena vključevalnost sodelovanja ne sme ogroziti polne zavezanosti SVOP ali visoke ravni ambicij med sodelujočimi državami članicami; opozarja, da je treba določiti jasna merila za sodelovanje in pustiti drugim državam članicam možnost, da se pridružijo v poznejši fazi; meni, da bi morale biti dejavnosti v okviru stalnega strukturnega sodelovanja vedno povsem usklajene s SVOP;

32. poudarja, da bi se moralo stalno strukturno sodelovanje vzpostaviti v okviru EU in biti upravičeno do njene učinkovite podpore, ob polnem spoštovanju pristojnosti držav članic na področju obrambe; ponovno poziva k ustreznemu financiranju stalnega strukturnega sodelovanja, ki bi se zagotovilo iz proračuna Unije; meni, da bi bilo treba v okviru stalnega strukturnega sodelovanja zahtevati sodelovanje v vseh agencijah in organih Unije, ki spadajo na področje SVOP, vključno z Evropsko akademijo za varnost in obrambo (EAVO); ponovno poziva k vzpostavitvi sistema bojnih skupin EU, ki bi jih v okviru spremenjenega mehanizma Athena uvrščali med skupne stroške;

33. poudarja, da je treba poenostaviti upravne postopke, ki po nepotrebnem upočasnjujejo oblikovanje sil za misije SVOP in čezmejno gibanje sil za hitro odzivanje v EU; poziva države članice, naj vzpostavijo sistem na ravni celotne EU za usklajevanje hitrega pretoka osebja, opreme in materiala obrambnih sil za namene SVOP, kadar se uveljavlja solidarnostna klavzula in kadar so vse države članice obvezane zagotoviti pomoč in podporo z vsemi sredstvi, s katerimi razpolagajo, v skladu s členom 51 ustanovne listine OZN; v zvezi s tem pozdravlja skupno sporočilo o izboljšanju vojaške mobilnosti; poziva Komisijo, naj do marca 2018 Parlamentu in državam članicam predstavi obsežen akcijski načrt, ki naj bo v celoti skladen s sedanjimi prizadevanji v okviru NATO;

34. poziva, naj se v okviru stalnega strukturnega sodelovanja vzpostavi civilno-vojaški strateški sedež EU, ki bo imel vsa pooblastila in bo sestavljen iz obstoječe vojaške zmogljivosti za načrtovanje in izvajanje (MPCC), civilne zmogljivosti za načrtovanje in izvajanje (CPCC) ter direktorata za krizno upravljanje in načrtovanje (CMPD), prav tako pa naj se vzpostavi platforma za celovito operativno podporo v celotnem ciklusu načrtovanja, od začetne politične opredelitve do natančnih načrtov;

35. spodbuja države članice, ki sodelujejo v okviru stalnega strukturnega sodelovanja, naj ustanovijo „stalne evropske integrirane sile“, ki jih bodo sestavljale enote njihove nacionalne vojske, in jih dajo na voljo Uniji za izvajanje SVOP, kot določa člen 42(3) PEU;

36. meni, da bi morala biti skupna politika na področju kibernetске obrambe eden prvih gradnikov evropske obrambne unije; poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj pripravi predloge za ustanovitev enote EU za kibernetško obrambo v okviru stalnega strukturnega sodelovanja;

Generalni direktorat za obrambo

37. poziva, naj se v tesnem usklajevanju s podpredsednico/visoko predstavnico oceni priložnost za ustanovitev generalnega direktorata za obrambo v okviru Komisije (GD za obrambo), ki bi spodbujal ukrepe Unije za podpiranje, usklajevanje in dopolnjevanje ukrepov držav članic, namenjenih postopnemu oblikovanju skupne obrambne politike, kot je določeno v členu 2 PDEU;

Sreda, 13. december 2017

38. meni, da bi moral biti predlagani GD za obrambo pristojen za zagotavljanje odprtih meja za prosto gibanje čet in opreme, saj gre za nujni pogoj za zagotavljanje ravni strateške samostojnosti, interoperabilnost, zanesljivost oskrbe, standardizacije in sistemov vojaškega certificiranja, ki je potrebna za: prispevke EU za programe v okviru SVOP in stalnega strukturnega sodelovanja; raziskave na področju obrambe, ki jih financira EU; strateško samostojnost EU; konkurenčnost evropske obrambne industrije, vključno z malimi in srednjimi podjetji ter podjetji s srednje veliko tržno kapitalizacijo, ki tvorijo oskrbovalno verigo evropske obrambe; ter za medinstitucionalne dogovore na področju obrambe, vključno z belo knjigo EU o varnosti in obrambi; poudarja, da bi moral predlagani GD za obrambo prispevati k boljšemu usklajevanju nalog med različnimi akterji, da bi se povečali skladnost in doslednost politik;

39. poudarja, da bi moral predlagani GD za obrambo sodelovati z Evropsko obrambno agencijo (EDA); meni, da bi morala biti Evropska obrambna agencija izvajalska agencija za ukrepe Unije v okviru evropske politike na področju zmogljivosti in oboroževanja, če je to predvideno v Lizbonski pogodbi; ponovno poziva Svet, naj zagotovi, da se bodo upravni odhodki in odhodki iz poslovanja Evropske obrambne agencije financirali iz proračuna Unije; ugotavlja, da bi bilo treba nove naloge in vse večjo odgovornost Evropske obrambne agencije pospremiti s povečanjem njenega proračuna, obenem pa poudarja, da morebitna vzpostavitev GD za obrambo in obnovljena prizadevanja za povečanje učinkovitosti SVOP ne bi smela voditi v preusmerjanje virov v rast birokratskih struktur in podvajanje struktur;

Usklajeni strateški in letni pregledi na področju obrambe

40. pozdravlja strateški pregled načrta EU za razvoj zmogljivosti, ki bo pripravljen spomladi 2018; poudarja, da bo načrt za razvoj zmogljivosti v okviru Evropske obrambne agencije služil spodbujanju sodelovanja med državami članicami v prizadevanjih za zapolnjevanje vrzeli v zmogljivostih;

41. pozdravlja vzpostavitev postopka usklajenega letnega pregleda na področju obrambe (CARD); meni, da bi moral usklajeni letni pregled na področju obrambe učinkovito prispevati k standardizaciji in harmonizaciji naložb in zmogljivosti nacionalnih oboroženih sil ter tako zagotoviti strateško in operativno avtonomijo in doslednost Unije ter državam članicam omogočiti, da skupaj učinkoviteje vlagajo v obrambo; pozdravlja predlog za začetek poskusnega izvajanja leta 2017;

42. spodbuja države članice, naj preučijo možnost skupnega javnega naročanja obrambnih sredstev;

43. poudarja, da bi moral usklajeni letni pregled na področju obrambe temeljiti na beli knjigi EU o varnosti in obrambi in na načrtu za razvoj zmogljivosti ter da bi moral obravnavati celoten spekter zmogljivosti, povezanih s SVOP, zlasti zmogljivosti držav članic, ki so vključene v stalno strukturirano sodelovanje; meni, da bi bilo treba na podlagi usklajenega letnega pregleda na področju obrambe pripraviti sklop konkretnih predlogov za zapolnitev vrzeli in določiti, kje bi bili primerni ukrepi Unije, da bi se to upoštevalo pri načrtovanju proračuna EU za naslednje leto; poudarja, da morata Komisija in Evropska obrambna agencija sodelovati pri oblikovanju letnih delovnih programov v okviru zmogljivostnega in raziskovalnega sklopa predlaganega evropskega obrambnega sklada; poudarja, da Evropska obrambna agencija ne bi smela imeti pomembne vloge le pri oblikovanju programa, temveč tudi pri upravljanju projektov, ki se financirajo v okviru zmogljivostnega dela;

44. poudarja, da je treba natančno usklajevati vse dejavnosti, povezane s SVOP, predvsem usklajeni letni pregled na področju obrambe, stalno strukturno sodelovanje in evropski obrambni sklad;

45. meni, da bi morala Komisija upoštevati rezultate usklajenega letnega pregleda na področju obrambe in vzpostaviti medinstitucionalni sporazum, ki bi določal obseg in financiranje nadaljnjih ukrepov Unije; meni, da bi morala Svet in Komisija na podlagi medinstitucionalnega sporazuma sprejeti potrebne odločitve na svojem področju pristojnosti za odobritev takšnih ukrepov; redno poziva k medparlamentarnemu sodelovanju na področju obrambe za pregled usklajenega letnega pregleda na področju obrambe in k poznejšemu razvoju obrambnih zmogljivosti;

Misije in operacije SVOP

46. se zahvaljuje več kot šest tisoč ženskam in moškim, ki so dobro in lojalno opravljali svoje delo v civilnih in vojaških misijah Unije na treh celinah; ceni te misije kot skupni prispevek Evrope k miru in stabilnosti v svetu; obžaluje pa, da lahko učinkovitost teh misij še vedno ogrozijo strukturne slabosti, neenakomerni prispevki držav članic in neprimernost za operativno okolje, ter pri tem zlasti obžaluje omejitve mandata misij SVOP; v zvezi s tem poudarja potrebo po dejanski učinkovitosti, ki jo je mogoče doseči zgolj z zagotavljanjem ustrezne vojaške opreme, ter poziva Svet in podpredsednico/

Sreda, 13. december 2017

visoko predstavnico, naj izkoristita možnosti, ki jih v zvezi s tem ponuja člen 41(2) PEU; pozdravlja povečanje porabe držav članic za obrambo v podporo pripadnikom naše vojske; meni, da je treba ta trend ohraniti, okrepiti in usklajevati na ravni EU; poziva, naj se sprejmejo učinkoviti ukrepi, s katerimi bi poskrbeli za to, da se bodo vtisi in izkušnje, pridobljeni na kadrovske ravni pri prejšnjih misijah SVOP, ocenili ter upoštevali pri oblikovanju prihodnjih misij SVOP;

47. pozdravlja predstavitev prvega letnega poročila podpredsednice/visoke predstavnice o SVOP; pri tem verjame, da to poročilo ne bi smelo biti samo kvantitativno ter opisovati dosežkov s statističnimi podatki in podrobnimi informacijami, ampak bi se moralo v bodoče osredotočiti na oceno političnega vpliva dejavnosti SVOP pri izboljševanju varnosti naših državljanov;

48. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, Komisijo in države članice, naj misije in operacije SVOP bolj usmerijo k prednostnim nalogam globalne strategije EU, pa tudi k dejanskemu stanju na lokalni in regionalni ravni;

49. verjame, da je treba dodatno prispevati h kriznemu upravljanju in preprečevanju kriz ter še posebej zagotoviti pomoč pri obnovi in stabilizaciji Iraka; pozdravlja nedavno odločitev Sveta, da začne novo civilno misijo SVOP v podporo reformi varnostnega sektorja v Iraku, in pričakuje, da bo EU prevzela mednarodno vodenje na tem področju, vključno z bojem proti terorizmu in civilno obnovo; poziva EU, naj tokrat zagotovi boljše usklajevanje med sodelujočimi državami članicami ter z regionalnimi in lokalnimi akterji;

50. pozdravlja dejavnosti operacije EU NAVFOR MED ter poziva podpredsednico/visoko predstavnico in države članice, naj povečajo podporo za lokalne varnostne akterje na južni obali Sredozemlja;

51. pričakuje od podpredsednice/visoke predstavnice in Sveta, da se bo misija EUBAM Libya ob podaljšanju mandata začela znova in se bo vzpostavilo sodelovanje z lokalnimi varnostnimi akterji, ki so prisotni na libijski južni meji; poziva podpredsednico/visoko predstavnico in države članice, naj predložijo nove zamisli glede tega, kako obravnavati varnostne pomisleke v Sahelu, in jih povežejo z misijo EUBAM Libya v okviru njenega celovitega in celostnega pristopa in v podporo nemško-francoski pobudi; pozdravlja sklep Sveta z dne 4. avgusta 2017 o stabilizacijskem ukrepu Evropske unije za Mali v regijah Mopti in Segou; v zvezi s tem poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj Parlament obvesti o tem, kako se ta ukrep povezuje z misijami in operacijami SVOP v tej regiji;

52. pozdravlja uspeh operacije EUFOR ALTHEA, ki je v Bosni in Hercegovini dosegla vojaško končno stanje; je vseeno zaskrbljen, ker še ni bilo doseženo politično končno stanje;

53. pozdravlja nedavno ustanovitev središča za stalno operativno poveljstvo EU, vojaške zmogljivosti za načrtovanje in izvajanje, kot je zahteval Parlament v svoji resoluciji z dne 12. septembra 2013, saj je to predpogoj za učinkovito načrtovanje, poveljevanje in nadzor nad skupnimi operacijami; poziva države članice, naj zagotovijo ustrezno osebje, da bo lahko poveljstvo postalo povsem delujoče, ter naj mu podelijo nalogo načrtovanja izvršnih vojaških operacij SVOP, kot je operacija EUFOR ALTHEA, in poveljevanja tem operacijam;

54. meni, da je treba zaradi napovedi Združenega kraljestva, da bo izstopilo iz Unije, pregledati možnost poveljevanja v okviru misije EU NAVFOR Somalija/operacije Atalanta; poudarja uspeh operacije, zahvaljujoč kateri od leta 2014 niti enega samega plovila niso napadli pirati; pozdravlja podaljšanje te operacije do leta 2018;

55. ugotavlja, da je v civilnih misijah SVOP zasedenih le 75 % mest; v zvezi s tem obžaluje, da kadrovske predpisi EU, ki bi pomenili boljše pogoje in zaščito za osebje na misijah, ne veljajo za osebje, zaposleno v misijah, čeprav se te misije financirajo iz proračuna Unije; je prepričan, da to ovira učinkovitost misij; poziva države članice, naj zagotovijo, da bodo vsa prosta mesta v vseh misijah hitro zapolnjena;

Sreda, 13. december 2017

56. pozdravlja sprejetje politike EU o usposabljanju za SVOP in pomembno vlogo Evropske akademije za varnost in obrambo kot osrednje institucije usposabljanja, vključene v strukture SVOP; poziva države članice, naj tej akademiji zagotovijo ustrezna finančne, človeške in infrastrukturne vire;

57. obžaluje, da države članice ne morejo hitro napotiti osebja, potrebnega za fazi priprave in vzpostavitve civilnih misij SVOP; v zvezi s tem pozdravlja predlog, ki so ga skupaj pripravile ESZD in službe Komisije za večplastni pristop, da bi pospešile napotitve na civilne misije SVOP;

58. spodbuja k nadaljnjim prizadevanjem za pospešitev zagotovitve financiranja za civilne in civilno-vojaške misije ter za poenostavitev postopkov odločanja in izvajanja; v zvezi s tem meni, da bi morala Komisija z delegiranimi akti v skladu s členom 210 finančne uredbe uvesti posebna pravila za nabavo pri ukrepih kriznega upravljanja v okviru SVOP, da bi olajšala hitro in prožno izvajanje operacij;

59. pozdravlja ustanovitev platforme za podporo misijam v letu 2016; obžaluje, da sta njena velikost in področje uporabe omejena, ter ponovno poziva k nadaljnjemu napredku pri vzpostavljanju centra skupnih služb, ki bi dodatno povečal učinkovitost z zagotovitvijo osrednje točke za usklajevanje vseh podpornih storitev za misije;

60. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, naj okrepi svoja prizadevanja, da bi izboljšala kibernetško varnost, zlasti za misije SVOP, med drugim s sprejemanjem ukrepov na ravni EU in držav članic za blaženje groženj SVOP, na primer s krepitvijo odpornosti prek izobraževanja, usposabljanja in vaj ter z racionalizacijo izobraževanja in usposabljanja o kibernetški obrambi EU;

61. verjame, da se EU in njene države članice soočajo z grožnjo brez primere v obliki kibernetških napadov, ki jih podpirajo države, pa tudi kibernetškega kriminala in terorizma; verjame, da so kibernetški napadi zaradi svoje narave grožnja, za katero je potreben odziv na ravni EU; spodbuja države članice, naj zagotovijo vzajemno pomoč v primeru kibernetškega napada proti kateri izmed držav članic;

62. poziva države članice, naj uporabijo popolno porazdelitev bremena za vojaške misije SVOP s postopnim povečanjem skupnega financiranja z namenom polnega skupnega financiranja, ki bi moralo več državam članicam omogočiti in jih spodbuditi, da prispevajo svoje zmogljivosti in sile ali zgolj sredstva; v zvezi s tem poudarja pomen pregleda mehanizma Athena in kritja vseh stroškov v zvezi s financiranjem vojaških operacij SVOP;

63. poziva Svet, naj ukrepa v skladu s členom 41(3) PEU in nemudoma sprejme sklep o ustanovitvi zagnanskega sklada za nujno financiranje začetnih faz vojaških operacij za naloge iz člena 42(1) in člena 43 PEU; poziva ga, naj reši sedanje težave s financiranjem hibridnih misij; poziva k večji prožnosti finančnih pravil EU za podpiranje njenih sposobnosti odzivanja na krize in za izvajanje veljavnih določb Lizbonske pogodbe;

Sodelovanje med EU in Natom

64. meni, da je v sedanjih okoliščinah strateško partnerstvo med EU in Natom bistveno za obravnavanje varnostnih izzivov, s katerimi se soočata EU in njeno sosodstvo; meni, da bi lahko skupna izjava EU in Nata ter ukrepi izvajanja, ki ji sledijo, lahko sodelovanje in dopolnjevanje povzdignili na višjo raven ter zaznamovali novo in pomembno fazo strateškega partnerstva; pozdravlja skupni sveženj 42 predlogov, namenjenih krepitvi sodelovanja in usklajevanja med organizacijama, izmed katerih jih je kar 10 namenjenih povečanju odpornosti na hibridne grožnje; je seznanjen, da se bo to delo nadaljevalo v duhu popolne odprtosti in preglednosti, ob popolnem spoštovanju avtonomije in postopkov obeh organizacij pri odločanju, temeljilo pa bo na načelih vključenosti in vzajemnosti brez poseganja v posebno naravo varnostne in obrambne politike katere koli države članice; izreka pohvalo za sodelovanje v boju proti kibernetškim grožnjam, pri razvoju strateškega komuniciranja ter usklajevanju pomorskih dejavnosti in skupnih vaj ter izpostavlja izvrstno sodelovanje in dopolnjevanje med operacijo EU Sophia in Natovo operacijo Sea Guardian; pozdravlja tudi, da sta organizaciji junija 2017 objavili prvo skupno poročilo o izvajanju in napredku, dosežen pri izvajanju skupnega svežnja predlogov, ter poziva k nadaljnjemu napredku; poudarja celovito zavezanost EU čezatlantski skupnosti skupnih vrednot in interesov;

Sreda, 13. december 2017

65. ugotavlja, da se močna EU in močan Nato medsebojno krepi; meni, da bi morale države članice okrepiti svoja prizadevanja, da bi delovale v okviru evropske obrambne unije in kot samostojni regionalni varnostni akterji, pa tudi v dopolnilni vlogi v okviru Nata, kjer je to primerno; ugotavlja, da bi morala EU, kot določa njena globalna strategija, prispevati k: (a) odzivanju na zunanje konflikte in krize, (b) krepitvi zmogljivosti partnerjev in (c) zaščiti Unije in njenih državljanov; pozdravlja sklop potekajočih pobud za izvedbo globalne strategije EU na področju varnosti in obrambe, razvoj tesnejših odnosov med EU in Natom ter omogočanje državam članicam EU, da bodo lahko skupaj sodelovanje pri obrambnih raziskavah in razvile obrambne zmogljivosti; meni, da bosta varnost in zaščita Evrope vse bolj odvisni od delovanja obeh organizacij v okviru njunih pristojnosti; poziva k prizadevanjem za boljše sodelovanje v boju proti hibridnim grožnjam, tudi prek Evropskega centra odličnosti za preprečevanje hibridnih groženj, ter izmenjavo informacij in obveščevalnih podatkov;

66. poudarja pomen sodelovanja in vključevanja v kibernetiko varnost, ne le men državami članicami EU, ključnimi partnerji in Natom, ampak tudi med različnimi akterji znotraj družbe;

Partnerstva SVOP

67. poudarja, da partnerstva in sodelovanje z državami, ki delijo vrednote EU, prispevajo k učinkovitosti in učinku SVOP; v zvezi s tem pozdravlja prispevke Albanije, Avstralije, Kanade, Čila, Kolumbije, Gruzije, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, Moldavije, Črne gore, Nove Zelandije, Norveške, Srbije, Švice, Turčije, Ukrajine in Združenih držav;

68. pozdravlja, da je bil 7. decembra 2016 podpisan Sporazum o nabavi in vzajemnih storitvah med EU in ZDA; poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj Parlament obvesti o tem, kako je ta sporazum izboljšal pogoje in zaščito osebja misij SVOP;

69. poziva podpredsednico/visoko predstavnico in države članice, naj določijo vojaške atašeje EU v delegacijah EU, ki prispevajo k izvajanju strateških ciljev Unije;

70. pozdravlja predlog Komisije o pregledu instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru, da bi se podprli ukrepi, ki se izvajajo v okviru pobude za krepitev zmogljivosti v podporo varnosti in razvoju (CBSD), ki bo EU omogočila financiranje krepitve zmogljivosti in odpornosti ter jačanje zmogljivosti partnerskih držav; spodbuja ESZD in Komisijo, naj brez odlašanja uveljavita to pobudo, izboljšata učinkovitost in trajnost misij SVOP ter zagotovita bolj prožen in celosten pristop EU, ki bo izkoriščal civilno-vojaške sinergije;

o

o o

71. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Evropskemu svetu, Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov, generalnemu sekretarju zveze Nato, agencijam EU na področjih vesolja, varnosti in obrambe ter vladam in nacionalnim parlamentom držav članic.
